

JOEEP

Journal Homepage: <http://dergipark.org.tr/joep>

Araştırma Makalesi • Research Article

Teverruk ve Muhasebe Süreci*

Tawarruq and Accounting Process

Harun Kısacık^{a, **}

^a Öğr. Gör. Dr., Hitit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, 19030, Çorum /Turkey.
ORCID: 0000-0002-3282-4472

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 17 Ağustos 2021

Düzeltilme tarihi: 12 Ekim 2021

Kabul tarihi: 25 Ekim 2021

Anahtar Kelimeler:

Teverruk

Muhasebe

Katılım Finans

ARTICLE INFO

Article history:

Received: August 17, 2021

Received in revised form: Oct 12, 2021

Accepted: Oct 25, 2021

Keywords:

Tawarruq

Accounting

Participation Finance

ÖZ

Teverruk, vadeli satın alınan bir varlığın satıcısı haricinde üçüncü bir tarafa peşin satılması suretiyle nakit temin edilmesi olarak tanımlanmaktadır. Teverruk İslam âlimleri arasında tartışmalı bir konudur. Teverruka zor durumda olan kişi ya da kurumların nakit teminlerinde faizden kaçınmalarını sağlamak amacıyla izin verilmektedir. Teverruk yöntemine zorunluluk haricinde başvurulmaması bunun yerine mudârebe, müşâreke, murâbaha vb. katılım finans ürünleri ile fon ihtiyacının karşılanması yoluna gidilmesi önerilmektedir. Katılım bankaları tarafından teverruk yöntemlerinden sadece organize teverruk yöntemi kullanılmaktadır. Aynı zamanda katılım bankaları tarafından teverruk yöntemine ağırlıklı olarak borcunu vadesinde ödeyemeyen müşterilerin borçlarının yapılandırması amacı ile başvurulmaktadır. Çalışmada teverruk kavramından kısaca bahsedilerek katılım bankaları tarafından uygulanan teverruk yöntemi ele alınacak ve katılım bankalarına öneriler geliştirilecektir. Çalışmanın uygulama kısmında katılım bankası ve bir işletme arasında kurgulanan teverruk uygulaması örneği çözümlenerek teverrukun muhasebe süreci ortaya konmaya çalışılacaktır.

ABSTRACT

Tawarruq is defined as obtaining cash by selling an asset purchased on credit to a third party other than the seller. Tawarruq is a controversial issue among Islamic scholars. Tawarruq is permitted in order to ensure that individuals or institutions with cash shortages avoid interest during the cash provision stages. It is recommended not to apply the tawarruq method except for the necessity, instead to meet the fund needs with participation finance products such as mudarabah, musharakah, murabahah. Organized tawarruq method is the only tawarruq method that is used by participation banks. At the same time, the tawarruq method is mainly used by participation banks to restructure the debts of customers who cannot pay their debts on time. In the study, by briefly mentioning the concept of tawarruq, the method applied by participation banks will be discussed and suggestions will be made for participation banks. In the application part of the study, the example of tawarruq application, which is built between a participation bank and a company, will be analyzed and the accounting process of tawarruq will be tried to be revealed.

1. Giriş

Kişi ya da kuruluşlar dönem dönem acil nakit ihtiyacı ile karşı karşıya gelebilmektedir. Nakit ihtiyacı özkaynaklardan karşılanabileceği gibi özkaynakların yetersiz olması durumunda borçlanmak sureti ile de nakit teminine gidilebilmektedir. Nakit temininde bankalar bir alternatif olarak ortaya çıkmaktadır. Konvansiyonel bankalar İslam dininde haram olan faiz karşılığında nakit borç vermek (kredi kullandırmak) sureti ile kişi ya da kuruluşların nakit

taleplerine cevap verebilmektedir. Katılım bankaları ise faaliyet yapıları gereği karşılığında bir bedel (faiz) almak sureti ile nakit borç verememektedir. Konvansiyonel bankaların faaliyet yapıları faiz sistemi üzerine kurulu iken İslam hukuku kurallarına riayet ederek faaliyette bulunan katılım bankaları faiz yasağı prensibi ile çalışmaktadır.

Katılım finans ürünlerini kullanmak sureti ile faaliyette bulunan katılım bankaları, müşterilerinin acil nakit ihtiyaçlarını teverruk yöntemi ile karşılamaya çalışmaktadır. Mevcut durumda katılım bankaları uygulanması daha kolay

* Bu çalışma 17-18 Haziran 2021 tarihlerinde Tekirdağ, Türkiye’de gerçekleştirilmiş olan Uluslararası İslam Ekonomisi, Finansı ve Bankacılığı Sempozyumu (ISBE 2021)’nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Sorumlu yazar/Corresponding author.

e-posta: harunkisacik@hitit.edu.tr

Atf/Cite as: Kısacık, H. (2021). Teverruk ve Muhasebe Süreci. *Journal of Emerging Economies and Policy*, 6(SI), 52-62.

e-ISSN: 2651-5318. © 2021 TÜBİTAK ULAKBİM DergiPark ev sahipliğinde. Her hakkı saklıdır. [Hosting by TUBITAK ULAKBİM JournalPark. All rights reserved.]

olması hasebiyle teverruk yöntemlerinden organize teverruk yöntemini kullanmaktadır.

Katılım finans ürünlerinin İslam hukuku kurallarına göre kullanılması ve raporlanması için standartlar yayınlamak amacı ile Bahreyn’de 1991 yılında kâr amacı gütmeyen İslami Finans Kuruluşları Muhasebe ve Denetim Kuruluşu (Accounting and Auditing Organization for Islamic Financial Institutions / AAOIFI) kurulmuştur. Türkiye Katılım Bankaları Birliği (TKBB) AAOIFI tarafından yayınlanan Şer’i standartları katılım bankalarına ve bilgi kullanıcılarına rehberlik etmesi amacıyla Faizsiz Finans Standardı (FFS) olarak Türkçe’ye çevirerek yayınlamıştır. FFS 30: Teverruk standardı ve TKBB bünyesinde oluşturulan danışma kurulu tarafından yayınlanan Katılım Finans Standardı (KFS) 2: Teverruk standardı incelendiğinde; organize teverruk yönteminin katılım bankasının ya da müşterisinin zarureti durumunda ve kurallarına uygun kullanılması koşulu ile uygulanabileceğinin ifade edildiği görülmektedir.

Literatür incelendiğinde; teverruk yöntemi ve işleyişi konusunu ele alan çalışmalar literatürde yer alsa da teverruk yöntemini ve muhasebe sürecini ele alan çalışmaların sınırlı olduğu gözlemlenmektedir. Bu bağlamda çalışmanın literatüre katkı sunması beklenmektedir.

Çalışmada ilk olarak teverruk yöntemi kavram ve uygulama açısından ele alınarak katılım bankası ve işletme arasında kurgulanan örnek uygulama ile teverruk yönteminin muhasebe süreci katılım bankası ve işletme açısından ele alınmaktadır. Ayrıca katılım bankalarının faaliyet yapılarına daha uygun olması hasebiyle organize teverruk yöntemi yerine klasik teverruk yöntemini kullanmaları gerektiği vurgulanmaktadır.

2. Teverruk

Teverruk kelime anlamı olarak “paralanmak, para bulmak, nakit elde etmek, nakit talep etmek” anlamlarına gelmektedir (İsmon, 2012: 84; Bayındır, 2015: 196). Kelime anlamı itibari ile teverruk, nakit ihtiyacını karşılamayı çağrıştırmaktadır.

Teverruk, nakit elde etmek amacıyla vadeli satın alınan bir varlığın satıcısından başka üçüncü bir tarafa peşin satılması olarak tanımlanmaktadır (Ayub, 2017: 372; Kazancı, 2018: 20; Turay, 2019: 374-375). Teverruk yöntemi nakit elde etme amacı taşınması sebebiyle borç sözleşmesi olarak algılansa da yöntemin uygulanabilmesi için alım – satım faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda da teverruk yöntemi satış sözleşmesi olarak değerlendirilmektedir (Erdem ve Tatlı, 2020: 31).

Vadeli olarak satın alınan teverruka konu varlık faydalanmak amacı ile değil peşin satarak nakit temin etmek amacı ile edinilmektedir. Bu bağlamda teverruka konu olacak varlığın piyasada kolaylıkla satılabilecek olması önem arz etmektedir.

2.1. Teverrukun Tarafları

Teverrukta üç taraf bulunmaktadır. Bunlar; teverruk yöntemi ile nakit sağlayan kişi ya da kuruluş (müteverrik),

satıcı ve alıcıdır. Teverruk taraflarından müteverrik teverruk yapmak niyeti ile varlığı satıcıdan vadeli satın alıp alıcıya peşin satmaktadır.

2.1.1. Nakit Sağlayan Kişi ya da Kuruluş (Müteverrik)

Müteverrik, çeşitli sebeplerden dolayı acil nakit ihtiyacı olan ve nakit ihtiyacını karşılamak amacıyla vadeli satın almış olduğu varlığı, satıcısından başka bir kişi ya da kuruma peşin olarak satmak sureti ile nakit temin eden kişi ya da kuruluştur. Müteverrikin amacı varlıktan faydalanmak değil varlığı satmak sureti ile nakit ihtiyacını karşılamaktır (Cebeci, 2019: 594). Müteverrik, nakit ihtiyacını karşılamak amacıyla vadeli satın almış olduğu varlığı peşin satmak sureti ile alış ve satış fiyatı arasındaki fark kadar bir zarara katlanmaktadır. Söz konusu zarar tutarı müteverrikin borçlanma maliyeti olmaktadır.

Ticari faaliyetlerde satın alınan varlık, üzerine belirli bir kâr eklenmek sureti ile satılmaktadır. Ticari teamülde zarara satış doğru bir davranış olarak kabul edilmemektedir. Ancak bazı sebeplerden dolayı satın alınan fiyattan daha düşük bir fiyata (zarara) satış gerçekleştirilebilmektedir. Örneğin son tüketim tarihi yaklaşan ürünün bozulmadan satılmasını sağlamak amacı ile maliyet fiyatının altına satılması, kusurlu bir ürünün kusurunu söylemek sureti ile maliyet fiyatının altına satılması vb. söz konusu olabilmektedir. Aynı zamanda acil nakit ihtiyacının karşılanması amacı ile de varlıklar maliyet fiyatının altına (zarara) satılabilmektedir.

2.1.2. Satıcı

Satıcı, teverruka konu varlığı satan taraftır. Teverruk özü itibari ile vadeli satın alınan varlığın satıcısından başka üçüncü bir tarafa peşin satılması ile gerçekleşmektedir. Vadeli satış işlemi ise iki şekilde gerçekleşebilmektedir. Bunlardan ilki murâbaha yöntemi olarak adlandırılan maliyet artı kâr yöntemidir. Söz konusu yöntemde müteverrik de satışa konu varlığın maliyet fiyatını bilmektedir. Satıcı ve müteverrik maliyet fiyatına eklenecek kâr için pazarlık yapmaktadırlar. Diğer yöntem ise müsavemedir. Müsaveme bilinen normal vadeli satışlardır. Satıcı sahibi olduğu varlığın maliyet fiyatı üzerine belirli bir kâr eklemek sureti ile varlığı vadeli satmaktadır. Müsavemede murâbahada olduğu gibi sözleşmeye konu varlığın maliyet fiyatı müteverrike bildirilmemektedir. Yani müteverrik sözleşmeye konu varlığın maliyet fiyatını bilmemektedir.

2.1.3. Alıcı

Alıcı, satıcıdan bağımsız olarak teverruka konu olan varlığı peşin fiyatla satın alan taraftır. Teverruku, aşağıda ayrı bir başlıkta da ele alınacak olan, ine satışından ayıran en önemli nokta alıcının satıcıdan ayrı, bağımsız bir kişilik olmasıdır. Bu bağlamda teverruka konu varlığın alıcısı mutlaka satıcıdan bağımsız bir kişi ya da kurum olmak zorundadır.

2.2. Teverruk Çeşitleri

Teverruk yöntemi klasik teverruk, organize teverruk ve ters teverruk olmak üzere üç şekilde gerçekleştirilmektedir.

2.2.1. Klasik Teverruk

Hakiki teverruk (Shinsuke, 2017: 185), fihki teverruk (Çetmi, 2018: 32) olarak da ifade edilen klasik teverruk, yukarıda da anlatıla geldiği üzere vadeli satın alınan varlığın satıcısından ayrı üçüncü bir tarafa peşin satılması sureti ile nakit ihtiyacının karşılanmasıdır. Yani klasik teverruk bilinen normal teverruk yöntemidir. İslam âlimlerinin çoğunluğu tarafından kabul edilen ve izin verilen teverruk yöntemi de klasik teverruk yöntemidir (Roslan vd., 2020: 102).

2.2.2. Organize Teverruk

Banka teverruku, munazzam teverruk (Cebeci, 2019: 594) olarak da adlandırılan banka tarafından daha öncesinde organize edildiği için bu ismi alan (Çakır, 2018: 73; Sancar, 2019: 171) organize teverruk, katılım bankası tarafından acil nakit ihtiyacı olan müşterisinin nakit ihtiyacının karşılanması amacıyla uluslararası emtia borsasından, genellikle Londra Metal Borsası (LMB), bir kıymetli madenin, genellikle platin, peşin bedelle satın alınarak murâbaha yöntemi ile müşteriye vadeli satılması ve borsada başka bir broker aracılığı ile kıymetli madenin peşin satılması sureti ile müşterinin nakit ihtiyacının karşılanmasıdır (Ahmed vd., 2012: 85; Çemberlitaş, 2019: 54).

2.2.3. Ters Teverruk

Katılım bankası tarafından teverruk yöntemi ile nakit temin edilmesi ters teverruk olarak tanımlanmaktadır. Müşteri yerine katılım bankasının kendi acil nakit ihtiyacının karşılanması amacı ile başvuru olan yöntem olması hasebiyle ters teverruk olarak adlandırılmaktadır (Hayat ve Aksu, 2020: 1209).

2.3. Teverruk Yönteminin Kuralları

Teverruk yönteminin İslam hukuku kurallarına uygun olması için dikkat edilmesi gereken hususlar aşağıdaki gibidir (FFS 30; KFS 2):

- Sözleşmeye (alım-satıma) konu varlık mutlaka mevcut olmalıdır,
- Satış işleminin mevcut varlık ile gerçekleşmesi gerekmektedir, satış göstermelik olmamalıdır,
- Varlık üçüncü tarafa satılmadan önce mülkiyeti satıcıya geçmelidir,
- Vaat tek taraflı olmalıdır,
- Sözleşmeye konu varlık altın, gümüş ya da döviz olmamalıdır,
- Sözleşmeye konu varlığın teslim alınmasını engelleyecek hiçbir kayıt ya da faaliyet bulunmamalıdır,
- Satın alınan varlık üçüncü bir tarafa satılmalıdır, hileli işlemlerle eski sahibine geri satılmamalıdır,
- Varlığın vadeli satın alındığı sözleşme ile peşin satıldığı sözleşme arasında herhangi bir bağlantı bulunmamalıdır.

2.4. Teverruk ve İne Satışı

İne, nakit temin etmek amacı ile vadeli satın alınan varlığın satıcısına peşin ve daha düşük bedelle satışının gerçekleştirilmesidir. Teverruk ve İne nakit temin etmek

amacı ile başvuru olan yöntemlerdir. Teverruk ve İne arasındaki en belirgin fark vadeli satın alınan varlığın peşin satışının gerçekleştirilmesi aşamasında alıcı tarafla ilgili olmaktadır (Yanpar, 2015: 172; Samar, 2019: 312). İne satıcı ve alıcı aynı kişi ya da kurum olurken, teverrukta alıcının mutlaka satıcıdan ayrı ve bağımsız üçüncü bir taraf olması şarttır.

2.5 Teverruk ve Katılım Bankaları

Katılım bankaları konvansiyonel bankalar gibi müşterilerine herhangi bir fazlalık (faiz) karşılığında borç para vermemektedir. Katılım bankaları faaliyetlerini ticaret ve ortaklık esasına dayanan katılım finans ürünleri ile gerçekleştirmektedir. Mudârebe fon toplamada, murâbaha da toplanan fonların değerlendirilmesinde katılım bankaları tarafından en fazla kullanılan katılım finans ürünleri olarak ortaya çıkmaktadır.

Katılım bankaları uygulanması daha kolay olması hasebiyle teverruk çeşitlerinden organize teverruk yöntemini kullanmaktadır. Mevcut uygulamada katılım bankaları organize teverruk yönteminde Londra Metal Borsasında (LMB) platini müşterisi adına vekâletle satın alıp, satın alınan platini müşterisine vadeli sattıktan sonra müşterisi adına başka bir broker aracılığı ile LMB'da satarak müşterisinin nakit ihtiyacını karşılamaktadır (Yurttadur ve Yıldız, 2017: 122; Hatipoğlu, 2019: 85).

Katılım bankaları tarafından organize teverruk yönteminin uygulanıyor olması İslami hassasiyete sahip kişi ya da kuruluşlar tarafından olumsuz karşılanmaktadır. Toplum nezdinde söz konusu yöntemin faiz içerdiği algısı oluşmaktadır. Bu bağlamda da katılım bankalarına olan talep olumsuz yönde etkilenmekte ve katılım bankalarının işlem hacmi ülke nüfusunun büyük çoğunluğu Müslüman olan Türkiye'de gerekli artışı gösterememektedir.

Katılım bankaları ödeme gücü çeken müşterilerinin borçlarının yapılandırılmasında organize teverruk yöntemi yerine oluşabilecek suistimalleri de engellemek adına borçların belirli bir ceza mukabilinde yeniden yapılandırılmasını tercih etmelidir. Borcunu ödeyemeyen müşterinin vadesi belirli bir ceza mukabilinde uzatılmak sureti ile ödeme kolaylığı sağlanarak müşterinin ödeme işlemi kolaylaştırılabilir. İşlem sonucunda tahsil edilecek cezalarda karz-ı hasen fonuna aktarılmak sureti ile diğer cezalarla birlikte fon genişletilerek acil nakit ihtiyacı olan müşterilere hizmet sunulabilir.

Acil nakit ihtiyacı olan müşterilere de organize teverruk yerine klasik teverruk yöntemi ile işlem gerçekleştirilebilir. Örneğin katılım bankası acil nakit ihtiyacı olan müşterisine piyasada satışı kolay olabilecek sıfır otomobil gibi bir varlığı murâbaha (maliyet artı kâr) ya da müsaveme (normal vadeli satış) yöntemi ile müşterisine satar, müşteri de söz konusu otomobili piyasada peşin bedelle satmak sureti ile nakit ihtiyacını karşılayabilir. Katılım bankası kârlılığını arttırmak için murabaha yöntemi yerine müsaveme yöntemini uygulamalıdır. Toplu sıfır otomobil alımında daha uygun fiyattan satın alacağı için kârlılık artabilecektir.

Otomobil ya da herhangi bir varlık satışında katılım

bankaları varlık üzerine ipotek koymak sureti ile alacaklarını garantiye almaktadırlar. Söz konusu yöntemde ise bu sorun müşteriye ait başka bir varlığa ipotek konulması ya da başkaca teminatların alınması yoluyla aşılabılır.

Bu sayede katılım bankaları İslami hassasiyete sahip kişi ya da kuruluşlar nezdinde oluşan olumsuz algıyı kırmak sureti ile işlem hacimleri artabilecektir.

3. Teverruk Muhasebe Süreci

Teverruka ait muhasebe süreci aşağıda yer alan katılım bankası ve işletme arasında kurgulanan örnek uygulama ile katılım bankası ve işletme açısından ayrı ayrı çözümlenecektir. Çalışmanın uzamaması için örnek genel hatları ile kurgulanarak çözümlenmiştir.

Örnek: ABC Gıda A.Ş. piyasaya olan acil borçlarını ödemek için KLM Katılım Bankası Çorum Şubesine müracaat ederek teverruk talebinde bulunmuştur. KLM Katılım Bankası, ABC işletmesinin talebini değerlendirerek kabul etmiş ve teverruk işlemi 01/01/2020 tarihinde şu şekilde gerçekleşmiştir: KLM Katılım Bankası ABC Gıda A.Ş. adına Londra Metal Borsasında (LMB) XYZ Metal şirketinden 250.000,00 TL tutarında platini satın almış ve ABC Gıda A.Ş.'ye murâbaha yöntemi ile söz konusu platini 24 ay vadeli, aylık ödemeli, 1,19 aylık kâr oranı ile satmıştır. Murâbaha ödeme planı aşağıda yer almaktadır. Sözleşmeye konu platin Londra Metal Borsasında (LMB) DEF Metal şirketine peşin 250.000,00 TL'ye satılmış ve tutar ABC Gıda A.Ş.'nin hesabına aktarılmıştır.

Tablo 1: Murâbaha Ödeme Planı

		KLM Katılım Bankası			Müşteri Bilgileri:		
		Çorum Şubesi			ABC Gıda A.Ş.		
		Gazi Cad. No:1 Çorum/Merkez			Organize Sanayi Bölgesi No:1		
		Tel : (0364) 000 01 01			Çorum/Merkez		
		Faks: (0364) 000 01 02			Tel/Faks: (0364) 000 03 03		
Murâbaha İşlemi Varlık: Platin Vade: 24 Ay Aylık Kar Oranı: 1,19							
Taksit	Taksit	Taksit Tutarı	Anapara	Kalan	Kâr Tutarı	KKDF	BSMV
1	01.02.2020	12.120,95	8.997,20	241.002,80	2.975,00	0,00	148,75
2	01.03.2020	12.120,95	9.109,62	231.893,18	2.867,93	0,00	143,40
3	01.04.2020	12.120,95	9.223,44	222.669,74	2.759,53	0,00	137,98
4	01.05.2020	12.120,95	9.338,69	213.331,05	2.649,77	0,00	132,49
5	01.06.2020	12.120,95	9.455,38	203.875,67	2.538,64	0,00	126,93
6	01.07.2020	12.120,95	9.573,52	194.302,15	2.426,12	0,00	121,31
7	01.08.2020	12.120,95	9.693,14	184.609,00	2.312,20	0,00	115,61
8	01.09.2020	12.120,95	9.814,26	174.794,74	2.196,85	0,00	109,84
9	01.10.2020	12.120,95	9.936,89	164.857,85	2.080,06	0,00	104,00
10	01.11.2020	12.120,95	10.061,05	154.796,80	1.961,81	0,00	98,09
11	01.12.2020	12.120,95	10.186,76	144.610,04	1.842,08	0,00	92,10
12	01.01.2021	12.120,95	10.314,05	134.295,99	1.720,86	0,00	86,04
13	01.02.2021	12.120,95	10.442,92	123.853,07	1.598,12	0,00	79,91
14	01.03.2021	12.120,95	10.573,41	113.279,67	1.473,85	0,00	73,69
15	01.04.2021	12.120,95	10.705,52	102.574,15	1.348,03	0,00	67,40
16	01.05.2021	12.120,95	10.839,29	91.734,86	1.220,63	0,00	61,03
17	01.06.2021	12.120,95	10.974,72	80.760,14	1.091,64	0,00	54,58
18	01.07.2021	12.120,95	11.111,85	69.648,29	961,05	0,00	48,05
19	01.08.2021	12.120,95	11.250,69	58.397,59	828,81	0,00	41,44
20	01.09.2021	12.120,95	11.391,27	47.006,32	694,93	0,00	34,75
21	01.10.2021	12.120,95	11.533,61	35.472,72	559,38	0,00	27,97
22	01.11.2021	12.120,95	11.677,72	23.795,00	422,13	0,00	21,11
23	01.12.2021	12.120,95	11.823,63	11.971,37	283,16	0,00	14,16
24	01.01.2022	12.120,95	11.971,37	0,00	142,46	0,00	7,12
Toplam		290.902,78	250.000,00		38.955,03		1.947,75

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

ABC Gıda A.Ş. yukarıda yer alan ödeme planına göre taksit tutarlarını KLM Katılım Bankasına ödemiştir.

3.1. Katılım Bankası Muhasebe Kayıtları

Katılım bankaları muhasebe uygulamalarını Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından yayınlanan Türkiye Muhasebe Standartları ve Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına

(TMS/TFRS) göre gerçekleştirmektedirler. Aynı zamanda katılım bankaları 1 Ocak 2020 ve sonrası hesap dönemleri için yine KGK tarafından yayınlanan Faizsiz Finans Muhasebe Standartlarını (FFMS) isteğe bağlı olarak kullanacaklardır. Ancak teverruk ile ilgili olarak yayınlanmış henüz FFMS bulunmamaktadır. Bu bağlamda katılım bankalarının kayıtları hâlihazırda uygulanan TMS/TFRS'lere göre gerçekleştirilecektir.

TMS/TFRS'ler tevrruk, mudârebe, murâbaha vb. katılım finans ürünleri dikkate alınmadan hazırlanan standartlardır. TMS/TFRS'lere göre gerçekleştirilen muhasebe kayıtları ve bu perspektifte hazırlanan finansal tablolar da katılım finans ürünlerinin özünü tam olarak yansıtamamaktadır. B u açıdan tevrruk yönteminin özünü yansıtan kayıt önerileri geliştirilmiştir.

a) XYZ Metal Şirketinden Platin Satın Alınması

Tevrruka konu olacak platinin Londra Metal Borsasında (LMB) faaliyet gösteren XYZ Metal şirketinden satın alınması aşamasında katılım bankası tarafından aşağıdaki gibi kayıt gerçekleştirilecektir:

01.01.2020	BORÇ	ALACAK
392 Alacaklı Geçici Hesaplar	250.000,00	
39299 Diğer Alacaklı Geçici Hesaplar		
010 Kasa		250.000,00
Tevrruk İçin Platin Satın Alınması		

b) Platinin Murâbaha Yöntemi İle Satılması

Platinin murâbaha yöntemi ile ABC Gıda A.Ş.'ye satılması durumunda aşağıdaki şekilde muhasebe kaydının yapılması gerekmektedir:

01.01.2020	BORÇ	ALACAK
136 Orta Ve Uzun Vadeli İşletme Kredileri	250.000,00	
13611 Diğer Müşteriler (Özel)		
136112 Katılma Hesaplarından		
13611219 ABC Gıda A.Ş.		
392 Alacaklı Geçici Hesaplar		250.000,00
39299 Diğer Alacaklı Geçici Hesaplar		
ABC A.Ş.'ye Platin Satışı		

c) Günlük Kâr Payı Geliri Reeskontları

Katılım bankaları tarafından mudilerine kâr payı ödemelerinin hesaplanabilmesi için murâbaha alacaklarına günlük kâr payı geliri reeskontları hesaplanarak kaydedilmektedir.

Daha sonra da reeskont kayıtları ters kayıt ile kapatılmak suretiyle kâr payı tahakkuk kayıtları gerçekleştirilmektedir.

Günlük kâr payı geliri reeskontu hesabı için kullanılacak formül aşağıda yer almaktadır:

$$\text{Günlük Gelir Reeskontu} = \text{Anapara} \times \left((1 + \text{Kâr Tutarı} / \text{Anapara})^{\text{(Reeskont Günü / Taksit Gün Sayısı)} - 1} \right)$$

Murâbaha işlemi gerçekleştirildikten sonra ilk taksit açısından 1. gün kâr payı geliri reeskontu formül yardımıyla aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır:

$$\text{Taksit Gün Sayısı} = (01/02/2020 - 01/01/2020) = 31 \text{ gün}$$

$$1. \text{ Gün Kâr Payı Geliri Reeskont Tutarı} = 250.000 \times \left((1 + 2.975 / 250.000)^{(1/31)} - 1 \right)$$

$$1. \text{ Gün Kâr Payı Geliri Reeskont Tutarı} = 95,42 \text{ TL}$$

1. Gün için Kâr Payı Geliri Reeskontu muhasebe kaydı aşağıdaki şekilde yapılacaktır:

01.01.2020	BORÇ	ALACAK
220 Kredi Kâr Payı Gelir Tahakkuk Reeskontları - T.P.	95,42	
22001 Kâr Payı Reeskontları		
220012 Katılma Hesaplarından		
536 Orta Ve Uzun Vadeli İşletme Kredilerinden Alınan Kâr Payları - T.P.		95,42
53611 Diğer Müşteriler - (Özel)		
536112 Katılma Hesaplarından		
1. Gün için Kâr Payı Geliri Reeskont Kaydı		

Murâbaha işlemi gerçekleştirildikten sonra ilk taksit açısından 2. gün kâr payı geliri reeskontu formül yardımıyla aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır:

$$\text{Günlük Gelir Reeskontu} = \text{Anapara} \times \left((1 + \text{Kâr Tutarı} / \text{Anapara})^{\text{(Reeskont Günü / Taksit Gün Sayısı)} - 1} \right)$$

$$\text{Taksit Gün Sayısı} = (01/02/2020 - 02/01/2020) = 30 \text{ gün}$$

$$2. \text{ Gün Kâr Payı Geliri Reeskont Tutarı} = 250.000 \times \left((1 + 2.975 / 250.000)^{(1/30)} - 1 \right)$$

$$2. \text{ Gün Kâr Payı Geliri Reeskont Tutarı} = 98,60 \text{ TL}$$

2. Gün için Kâr Payı Geliri Reeskont muhasebe kaydı yapılmadan önce 1. Gün Kâr Payı Geliri Reeskont muhasebe kaydı aşağıdaki şekilde ters kayıt ile kapatılmalıdır:

01.01.2020	BORÇ	ALACAK
536 Orta Ve Uzun Vadeli İşletme Kredilerinden Alınan Kâr Payları - T.P.	95,42	
53611 Diğer Müşteriler - (Özel)		
536112 Katılma Hesaplarından		
220 Kredi Kâr Payı Gelir Tahakkuk Reeskontları - T.P.		95,42
22001 Kâr Payı Reeskontları		
220012 Katılma Hesaplarından		
1. Gün Kâr Payı Geliri Reeskont Kaydının Ters Kayıtlarla Kapatılması		

2. Gün için Kâr Payı Geliri Reeskontu muhasebe kaydı aşağıdaki şekilde yapılacaktır:

02.01.2020	BORÇ	ALACAK
220 Kredi Kâr Payı Gelir Tahakkuk Reeskontları - T.P.	98,60	
22001 Kâr Payı Reeskontları		
220012 Katılma Hesaplarından		
536 Orta Ve Uzun Vadeli İşletme Kredilerinden Alınan Kâr Payları - T.P.		98,60
53611 Diğer Müşteriler - (Özel)		
536112 Katılma Hesaplarından		
2. Gün için Kâr Payı Geliri Reeskont Kaydı		

Taksit vadesi gelene kadar her gün, günlük kâr payı geliri reeskontu formül yardımıyla hesaplanarak bir önceki gün yapılan kayıt ters kayıtlarla kapatıldıktan sonra o günün günlük kâr payı geliri reeskont kaydı yapılmalıdır.

Murâbaha işlemi gerçekleştirildikten sonra ilk taksite ait 30. gün kâr payı geliri reeskontu formül yardımıyla aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır:

$$\text{Günlük Gelir Reeskontu} = \text{Anapara} \times ((1 + \text{Kâr Tutarı} / \text{Anapara})^{(\text{Reeskont Günü} / \text{Taksit Gün Sayısı}) - 1})$$

$$\text{Taksit Gün Sayısı} = (01/02/2020 - 31/01/2020) = 1 \text{ gün}$$

$$30. \text{ Gün Kâr Payı Geliri Reeskont Tutarı} = 250.000 \times ((1 + 2.975 / 250.000)^{(1/1)} - 1)$$

$$30. \text{ Gün Kâr Payı Geliri Reeskont Tutarı} = 2.975 \text{ TL}$$

30. Gün için Kâr Payı Geliri Reeskontu muhasebe kaydı aşağıdaki şekilde yapılacaktır:

31.01.2020	BORÇ	ALACAK
220 Kredi Kâr Payı Gelir Tahakkuk Reeskontları - T.P.	2.975,00	
22001 Kâr Payı Reeskontları		
220012 Katılma Hesaplarından		
536 Orta Ve Uzun Vadeli İşletme Kredilerinden Alınan Kâr Payları - T.P.		2.975,00
53611 Diğer Müşteriler - (Özel)		
536112 Katılma Hesaplarından		
30. Gün için Kâr Payı Geliri Reeskont Kaydı		

30. güne ait kâr payı geliri reeskont kaydı yapılmadan 29. güne ait kaydın ters kayıt ile kapatılması gerekmektedir. Yukarıda yer alan kayıttan da görüleceği gibi 30. gün için kâr payı geliri reeskont kaydında yer alan tutar, geri ödeme planında da yer alan, söz konusu taksit için tahsil edilecek kâr payı tutarıdır.

Kâr payı geliri reeskont kayıtları, önceki gün kayıtları ters kayıtlarla kapatılmadan aradaki farkın kaydedilmesine dayanan birikimli yöntemle de gerçekleştirilebilmektedir. Yukarıda yer alan 1. güne ait hesaplanan kâr payı geliri reeskont tutarı 95,42 TL, 2. güne ait kâr payı geliri reeskont tutarı 98,60 TL'den çıkarılarak aradaki fark olan (98,60 - 95,42) 3,18 TL ilgili hesaba kaydedilmek sureti ile de kayıt işlemi tamamlanabilmektedir.

d) Kâr Payı Geliri Tahakkuku

Hak edilen kâr payları ile ilgili olarak dönemsel kavram gereği ay sonlarında kâr payı geliri tahakkuk kayıtlarının yapılması gerekmektedir. Kâr payı geliri tahakkuk kayıtları yapılmadan önce de kâr payı geliri reeskont kayıtlarının ters kayıtlarla kapatılması gerekmektedir.

1. Taksite ait kâr payı geliri tahakkuk kaydı aşağıdaki gibi yapılacaktır:

31.01.2020	BORÇ	ALACAK
220 Kredi Kâr Payı Gelir Tahakkuk Reeskontları - T.P.	2.975,00	
22000 Kâr Payı Tahakkukları		
220002 Katılma Hesaplarından		
278 Muhtelif Alacaklar - T.P.		148,75
27899 Diğer Muhtelif Alacaklar		
536 Orta Ve Uzun Vadeli İşletme Kredilerinden Alınan Kâr Payları - T.P.		2.975,00
53611 Diğer Müşteriler - (Özel)		
536112 Katılma Hesaplarından		
380 Ödenecek Vergi, Resim, Harç ve Primler - T.P.		148,75
38000 Ödenecek Vergiler		
380005 Banka Ve Sigorta Muameleleri Vergisi		
1. Taksit için Kâr Payı Geliri Tahakkuk Kaydı		

2. Taksite ait kâr payı geliri tahakkuk kaydı aşağıdaki gibi yapılacaktır:

29.02.2020	BORÇ	ALACAK
220 Kredi Kâr Payı Gelir Tahakkuk Reeskontları - T.P.	2.867,93	
22000 Kâr Payı Tahakkukları		
220002 Katılma Hesaplarından		
278 Muhtelif Alacaklar - T.P.		143,40
27899 Diğer Muhtelif Alacaklar		
536 Orta Ve Uzun Vadeli İşletme Kredilerinden Alınan Kâr Payları - T.P.		2.867,93
53611 Diğer Müşteriler - (Özel)		
536112 Katılma Hesaplarından		
380 Ödenecek Vergi, Resim, Harç ve Primler - T.P.		143,40
38000 Ödenecek Vergiler		
380005 Banka Ve Sigorta Muameleleri Vergisi		
2. Taksit için Kâr Payı Geliri Tahakkuk Kaydı		

Örneği uzatmamak için diğer taksitlerin tahakkuk kayıtları gösterilmemiştir. Diğer taksitlere ait tahakkuk kayıtları geri ödeme planında yer alan veriler kullanılarak ay sonlarında gerçekleştirilmektedir. Kâr payı tahakkuk kayıtları yapılmadan önce kâr payı geliri reeskont kayıtlarının ters kayıt ile kapatılması gerekmektedir.

e) Alacakların Tahsil Edilmesi

Katılım bankası tarafından murâbaha yöntemi ile müşteriye vadeli satılan platinlere ilişkin alacakların tahsil edilmesi durumunda aşağıdaki gibi muhasebe kaydı gerçekleştirilmektedir.

1. aya ait taksit tahsil edildiğinde;

	01.02.2020	BORÇ	ALACAK
010 Kasa		12.120,95	
136 Orta Ve Uzun Vadeli İşletme Kredileri			8.997,20
13611 Diğer Müşteriler (Özel)			
136112 Katılma Hesaplarından			
13611219 ABC Gıda A.Ş.			
220 Kredi Kâr Payı Gelir Tahakkuk Reeskontları			2.975,00
22000 Kâr Payı Tahakkukları			
220002 Katılma Hesaplarından			
278 Muhtelif Alacaklar			148,75
27899 Diğer Muhtelif Alacaklar			
ABC A.Ş. 1. Taksit Tahsilatı			

2. aya ait taksit tahsil edildiğinde;

	01.03.2020	BORÇ	ALACAK
010 Kasa		12.120,95	
136 Orta Ve Uzun Vadeli İşletme Kredileri			9.109,62
13611 Diğer Müşteriler (Özel)			
136112 Katılma Hesaplarından			
13611219 ABC Gıda A.Ş.			
220 Kredi Kâr Payı Gelir Tahakkuk Reeskontları			2.867,93
22000 Kâr Payı Tahakkukları			
220002 Katılma Hesaplarından			
278 Muhtelif Alacaklar			143,40
27899 Diğer Muhtelif Alacaklar			
ABC A.Ş. 2. Taksit Tahsilatı			

24. aya ait (son) taksit tahsil edildiğinde;

	01.01.2022	BORÇ	ALACAK
010 Kasa		12.120,95	
136 Orta Ve Uzun Vadeli İşletme Kredileri			11.971,37
13611 Diğer Müşteriler (Özel)			
136112 Katılma Hesaplarından			
13611219 ABC Gıda A.Ş.			142,46
220 Kredi Kâr Payı Gelir Tahakkuk Reeskontları			
22000 Kâr Payı Tahakkukları			
220002 Katılma Hesaplarından			7,12
278 Muhtelif Alacaklar			
27899 Diğer Muhtelif Alacaklar			
ABC A.Ş. 24. Taksit Tahsilatı			

Diğer taksitlerde tahsil edildiğinde yukarıda yer alan ödeme planındaki veriler kullanılarak tahsilat kayıtları gerçekleştirilecektir.

TMS/TFRS'lere göre gerçekleştirilen kayıtlarda tevruk yöntemi salt bir kredi sözleşmesi olarak değerlendirilmekte ve kayıtlarda bu perspektifte gerçekleştirilmektedir. Oysa tevruk yöntemi vadeli satın alınan varlığın peşin satılması ile nakit teminini kapsamaktadır. Bu haliyle de bir kredi işlemi olarak değerlendirilerek kayıtların gerçekleştirilmesi yöntemin özüne aykırılık teşkil etmektedir. Bu bağlamda örnek uygulamada tevruka konu varlığın satıcısı konumunda olan katılım bankası ilk olarak bir stok hesabı ile tevruka konu platini kayıtlarına almalıdır. Daha sonrada murâbaha yöntemi ile gerçekleştirilen vadeli satışa istinaden ABC Gıda A.Ş.'den olan alacağını murâbaha alacağı olarak kaydetmelidir.

Önerilen muhasebe yevmiye kayıtları aşağıda gösterilmiştir:

- Katılım bankasının ilk olarak bir stok hesabı ile tevruka konu platini kayıtlarına alması;

	01.01.2020	BORÇ	ALACAK
028 Murâbaha Ve Diğer Vadeli Satışlar İçin Alınan Stoklar - T.P. *		250.000,00	
02803 Murâbaha İçin Alınan Platin			
010 Kasa			250.000,00
Platin alışı			

* Bu hesap Katılım Bankaları tarafından kullanılan TDHP'da yoktur, yazar tarafından önerilmektedir.

- Platinin Satılması;

01.01.2020	BORÇ	ALACAK
188 Orta Ve Uzun Vadeli Murâbaha Alacakları - T.P.*	290.902,78	
18811 Diğer Müşteriler (Özel) 188112 Katılma Hesaplarından 18811219 ABC A.Ş.		250.000,00
700 Murâbaha Ve Diğer Vadeli Satışlar - T.P.*		
70001 Murâbaha Satışı		38.955,03
190 Ertelenmiş Kâr (-) - T.P.*		
380 Ödenecek Vergi, Resim, Harç Ve Primler - T.P.		1.947,75
38000 Ödenecek Vergiler 380005 Banka Ve Sigorta Muameleleri Vergisi Murâbaha Sözleşmesiyle ABC A.Ş.'ye Platin Satışı		

* Bu hesaplar Katılım Bankaları tarafından kullanılan TDHP'da yoktur, yazar tarafından önerilmektedir.

- Maliyet Kaydı;

01.01.2020	BORÇ	ALACAK
800 Murâbaha Ve Diğer Vadeli Satışların Maliyeti - T.P.*	250.000,00	
80001 Murâbaha Maliyeti		250.000,00
028 Murâbaha Ve Diğer Vadeli Satışlar İçin Alınan Stoklar - T.P.*		
02803 Murâbaha İçin Alınan Platin Maliyet Kaydı		

* Bu hesaplar Katılım Bankaları tarafından kullanılan TDHP'da yoktur, yazar tarafından önerilmektedir.

3.2. İşletme Muhasebe Kayıtları

ABC Gıda A.Ş. acil nakit ihtiyacını karşılamak için KLM Katılım Bankası'ndan teverruk yöntemi ile 250.000,00 TL tutarında platini 24 ay taksitle (murâbaha yöntemiyle) 290.902,78 TL'ye satın almış ve Londra Metal Borsasında (LMB) DEF Metal şirketine peşin 250.000,00 TL'ye satmıştır.

TMS/TFRS'ler vade farkını faiz olarak değerlendirmekte ve gerçekleştirilecek kayıtlarda varlığın peşin değeri ve vadeli fiyatı arasındaki farkı faiz gideri olarak kayıt altına alınması gerektiğini öngörmektedir. Katılım finans açısından vade farkı ise faiz olarak değerlendirilmemektedir. Bu bağlamda vade farkı varlığın bedeline dâhil edilerek kayıtlar gerçekleştirilmiştir.

a) Platinin Katılım Bankasından Vadeli Satın Alınması

ABC Gıda A.Ş. teverruka konu platini KLM Katılım Bankası'ndan 24 ay taksitle satın aldığı anda aşağıdaki gibi kayıt gerçekleştirilecektir:

01.01.2020	BORÇ	ALACAK
118 Diğer Menkul Kıymetler	290.902,78	
11819 Platin		145.451,39
336 Diğer Çeşitli Borçlar		
336.01 KLM Katılım Bankası 336.01.19 Teverruk Borcu		145.451,39
436 Diğer Çeşitli Borçlar		
436.01 KLM Katılım Bankası 436.01.19 Teverruk Borcu Teverruk İçin Platin Satın Alınması		

300/400 Banka Kredileri hesabının kullanılmamasının sebebi, yukarıda da izah edildiği üzere teverruk yönteminin bir kredi sözleşmesi olmayışı bir satış sözleşmesi olmasıdır.

b) Platinin DEF Metal Şirketine Peşin Satılması

ABC Gıda A.Ş. KLM Katılım Bankası'ndan 24 ay taksitle satın aldığı teverruka konu platini peşin olarak DEF Metal şirketine sattığında aşağıdaki gibi kayıt gerçekleştirilecektir:

01.01.2020	BORÇ	ALACAK
100 Kasa	250.000,00	
655 Menkul Kıymet Satış Zararları	40.902,78	
118 Diğer Menkul Kıymetler		290.902,78
11819 Platin Platinin Peşin Satılması		

Teverruk yöntemi özü itibari ile vadeli (yüksek) fiyatla satın alınan varlığın peşin (düşük) fiyatla satışı ile finansman ihtiyacının karşılanmasıdır. Örnek uygulamada sözleşmeye konu varlık bir menkul kıymet olması hasebiyle alış ve satış fiyatı arasındaki fark (borçlanma maliyeti) 655 Menkul Kıymet Satış Zararları hesabında muhasebeleştirilmiştir. Sözleşmeye konu varlığın menkul kıymet olmaması durumunda alış ve satış fiyatı arasındaki fark (borçlanma maliyeti) 689 Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar hesabında muhasebeleştirilmelidir.

c) Katılım Bankasına Borcun Ödenmesi

ABC Gıda A.Ş. KLM Katılım Bankası'na olan borcunu taksitler halinde ödediğinde aşağıdaki gibi kayıt gerçekleştirilecektir.

1. Taksitin ödenmesi;

01.02.2020	BORÇ	ALACAK
336 Diğer Çeşitli Borçlar	12.120,95	
336.01 KLM Katılım Bankası		
336.01.19 Teverruk Borcu		
100 Kasa		12.120,95
1. Taksitin Ödenmesi		

Diğer taksitler de ödendiğinde aynı şekilde kayıt gerçekleştirilecektir. Dönem sonunda (31 Aralık) uzun vadeli olan 436 nolu hesabın 336 nolu hesaba aktarılması gerekmektedir.

4. Sonuç ve Öneriler

Nakit ihtiyacının karşılanmasında başvuru teverruk yönteminin günümüz finans uygulamalarına uyarlanmış şekli, banka tarafından daha öncesinde organize edildiği için, organize teverruk ismiyle anılmaktadır. Klasik teverruk yöntemine İslam âlimlerinin çoğunluğu tarafından cevaz verilirken, organize teverruk yöntemi çoğu İslam âlimi tarafından sakıncalı olarak değerlendirilmektedir.

Katılım bankaları tarafından klasik teverruk yöntemine nazaran daha kolay uygulanabilen organize teverruk yöntemi, katılım bankasına olan borcunu ödeyemeyen müşterilere vadenin uzatılarak kolaylık sağlanması ve acil nakit ihtiyacı olan müşterilerin faize bulaşmadan nakit ihtiyaçlarının karşılanması amaçları ile kullanılmaktadır.

Borçların yeniden yapılandırılmasında organize teverruk yöntemi yerine suistimalleri önlemek adına belirli bir ceza mukabilinde karz-ı hasen yönteminin kullanılması katılım bankalarının faaliyetlerine daha uygun olacağı düşünülmektedir. Acil nakit ihtiyaçlarının karşılanmasında faize alternatif olarak da organize teverruk yöntemi yerine klasik teverruk yönteminin kullanılması önerilmektedir.

Organize teverruk yönteminin sakıncaları muhasebe kayıtlarında da kendisini göstermektedir. Organize teverruka ait muhasebe kayıtlarında uygulanan yöntem bir kredi işlemi gibi değerlendirilmek sureti ile kayıtlar gerçekleştirilmektedir. Klasik teverruk yönteminin uygulanması durumunda ise katılım bankalarının faaliyet yapılarını yansıtan varlığın stoklara alınması ve satış işlemleri ayrı ayrı gösterilmek sureti ile yöntemin özü yansıtılmış olacaktır.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGGK) tarafından katılım finans ürünlerinin muhasebe süreçleri için Faizsiz Finans Muhasebe Standartları (FFMS) yayınlanmaktadır. Ancak teverruk için henüz FFMS yayınlanmamıştır. Teverruk yöntemi için de FFMS yayınlanması gerekmektedir.

Literatürde teverruk yöntemi ve söz konusu yöntemin uygulama alanı ile ilgili çalışmalar kısmen yer almaktadır. Ancak yöntemin muhasebe boyutunu ele alan çalışmalar literatürde sınırlı kalmaktadır. Çalışmanın uygulama kısmında teverruk yöntemi üzerine kurgulanan örnek hem katılım bankası hem de işletme açısından çözümlenmiştir.

Ayrıca uygulama bölümünde öneriler geliştirilerek muhasebe kayıtlarında gösterilmiştir. Bu açıdan çalışmanın literatüre ciddi katkılar sunması beklenmektedir.

Kaynakça

- Ahmed, E. R., Yahaya, S., & Harashid, M. (2012). Shubuhah on Matter of Bai' alinah and Tawarruq. *International Journal of Business and Technopreneurship*, 2(1), 85-101.
- Ayub, M. (2017). *İslami Finansı Anlamak*. Çev. Ed. Suna Akten Çürük ve Raif Parlakkaya. İstanbul: İktisat Yayınları.
- Bayındır, S. (2015). *Fıkhi ve İktisadi Açından İslami Finans (Para ve Sermaye Piyasaları)*. İstanbul: Süleymaniye Vakfı Yayınları.
- Cebeci, İ. (2019). *Teverruk. İslam Ansiklopedisi Ek-2*. Cilt (ss. 594-595). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Çakır, M. (2018). *İslam Hukuku Açısından Teverruk İşlemleri*. Doktora Tezi. Ankara: Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.
- Çemberlitaş, İ. (2019). *AAOIFI ve UFRS'ye Göre Teverruk Uygulanması, Muhasebeleştirilmesi ve Raporlanması*. Doktora Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Çetmi, D. (2018). *İslam Hukukunda Teverruk Ve Günümüz Uygulanması*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Erdem, M. & Tatlı, H. (2020). *Teorik ve Pratik Bakımdan Dünya'da ve Türkiye'de İslami Finans*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Faizsiz Finans Standartları (FFS). *Türkiye Katılım Bankaları Birliği*. İstanbul, 2018.
- Hatipoğlu, M. (2019). *Dünyada ve Türkiye'de İslami Finans Araştırma ve İnceleme*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Hayat, Z. & Aksu, E. (2020). Katılım Finans Kurumlarında Repo Alternatifleri. *Tasavvur: Tekirdağ İlahiyat Dergisi*, 6(2), 1189-1236.
- Ismon, N. Y. B. (2012). Legality of Tawarruq in Islamic Finance. *Tazkia Islamic Finance and Business Review*, 7(1), 81-108.
- Kazancı, F. (2018). Türkiye'de Faizsiz Bankacılık Prensiplerine Uygun Teverruk Pazarı: Ürün İhtisas Borsası. *İslam Ekonomisi ve Finansı Dergisi*, 4(1), 17-47.
- Roslan, M. F., Bamahriz, O., Muneeza, A., Chu, J., Mustapha, Z., & Ahmad, M. Z. (2020). Application of Tawarruq in Islamic Banking in Malaysia: Towards Smart Tawarruq. *International Journal of Management and Applied Research*, 7(2), 99-114.
- Samar, M. (2019). *İslami Finans Ürünlerinde Akitlerin Birleştirilmesi*. İstanbul: Hikmetevi Yayınları.

- Sancar, M. A. (2019). Türkiye’de Teverruk Ve Yeniden Yapılandırmada Teverruka Alternatif Bir Ürün Olarak Yeniden Yapılandırma Tekafül Fonu. *İslam Ekonomisi ve Finansı Dergisi*, 5(2), 169-195.
- Shinsuke, N. (2017). *İslam İktisat Tarihine Eleştirel Bir Bakış: Kurulumu, Dönüşümü Ve Yeni Anlayışlar*. Çev. Sercan Karadoğan. İslam İktisat Düşüncesi: Birikim ve Yönelim (ss. 165-198). İstanbul: Maruf Vakfı Yayınları.
- TKBB Danışma Kurulu Standartları. Türkiye Katılım Bankaları Birliği. İstanbul, 2021.
- Turay, F. (2019). *Finansal Açıdan İslâm Borçlar Hukuku (İslâmi Finans Teorisi)*. İstanbul: Ensar Neşriyat Tic. A.Ş.
- Yanpar, A. (2015). *İslami Finans İlkeler, Araçlar ve Kurumlar*. İstanbul: Scala Yayıncılık.
- Yurttadur, M. & Yıldız, İ. (2017). *Faizsiz Finans*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Extended Summary

Purpose:

One of the Islamic finance products, tawarruq is a method used to meet the cash need by selling the asset purchased on credit in cash. The tawarruq method, which is an alternative Islamic finance product in meeting urgent cash needs, is also used by participation banks today. Participation banks prefer the organized tawarruq method which is one of the tawarruq types. While the classical tawarruq method is allowed by many Islamic scholars, organized tawarruq is criticized on the grounds that it violates the rules of Islamic law.

The aim of the study is to present the accounting process of the tawarruq method in terms of both the participation banks and the business environments, after giving information on the types, application areas etc. While studies on the field generally focus on the tawarruq method, the study is unique because it deals with the accounting process as well as the tawarruq method.

Literature Review:

In the study, the subject of tawarruq has been extensively examined by scanning books, articles, etc. in the national and international literature. Although the studies dealing with the tawarruq method and its functioning are sufficiently included in the literature, it is observed that the studies on the tawarruq method and the accounting process are limited. In this context, it is expected that the study will contribute to the literature.

In addition, the study is important in terms of guiding the information users who want to learn the subject of tawarruq, as well as guiding the accountants about the subject.

Design / methodology / approach:

In the study, first of all, the subject of tawarruq was examined in order to guide the information users. The types of tawarruq method, its operation etc. are discussed in depth.

In the application part of the study, an example of a tawarruq transaction between the participation bank and the enterprise was constructed. It is aimed to guide the information users by analyzing the accounting processes of the constructed sample application in terms of both the participation bank and the business.

Findings

The version of the tawarruq method used to meet the cash needs, adapted to today's financial practices, is called organized tawarruq because it was organized by the bank before. While the classical tawarruq method is permissible by the majority of Islamic scholars, the organized tawarruq method is considered objectionable by most Islamic scholars.

Organized tawarruq method, which can be applied more easily by participation banks compared to the classical tawarruq method, is used to provide convenience by extending the maturity of customers who cannot pay their

debts to the participation bank, and to meet the cash needs of customers in urgent cash need without incurring interest.

It is thought that it would be more appropriate for the activities of participation banks to use the qard hasan method against a certain penalty in order to prevent abuses instead of the organized tawarruq method in the restructuring of debts. It is recommended to use the classical tawarruq method instead of the organized tawarruq method as an alternative to interest in meeting urgent cash needs.

The drawbacks of the organized tawarruq method are also evident in the accounting records. Records are made by evaluating the method applied in the accounting records of organized tawarruq as a loan transaction. In the case of applying the classical tawarruq method, the essence of the method will be reflected by showing the asset that reflects the activity structure of participation banks in stocks and sales transactions separately.

The Public Oversight Accounting and Auditing Standards Authority (POA) publishes Interest-Free Financial Accounting Standards (IFFAS) for the accounting processes of participation finance products. However, IFFAS for tawarruq has not been published yet. For the tawarruq method, IFFAS must be published.